

A Kaposvári Törvényszék

19.P.21.094/2013/10. szám

A bíróság képviselő hozzátartozó (...) által képviselt felperes neve és címe szám alatti lakos (tartózkodási helye: ... Büntetés-végrehajtási Intézet ...) felperesnek - dr. Boda Róbert (...) ügyvéd által képviselt alperes neve és címe szám alatti alperes ellen kártérítés iránt indított perben meghozta az alábbi

ítéletet:

A bíróság kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 100.000,- (egyszázezer) forint kártérítést. A bíróság a fentieket meghaladóan a kereseti kérelmet elutasítja, és kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 31.750,- (harmincegyezer-hétszázötven) forint perköltséget.

A feljegyzett eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül írásban, a Kaposvári Törvényszéknél 3 példányban előterjesztendő, a Pécsi Ítéltáblához címzett fellebbezésnek van helye. Az ítéltábla előtti eljárásban az ítélet ellen fellebbezést (csatlakozó fellebbezést) előterjesztő fél számára a jogi képviselő kötelező.

A másodfokú bíróság az ítélet ellen irányuló fellebbezést tárgyaláson kívül bírálhatja el, ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték megfizetésére vonatkozik, a fellebbezés csak a teljesítési határidővel kapcsolatos, vagy csak az ítélet indokolása ellen irányul.

A másodfokú bíróság tárgyaláson kívül bírálja el a fellebbezést, ha a felek ezt kérték, a másodfokú bíróság a felek bármelyikének kérelmére tárgyalást tart.

A jogi képviselő közreműködése nélkül eljáró fél perbeli cselekménye és nyilatkozata hatálytalan.

Indokolás:

Felperessel szemben jogerős büntetőbírósi ítélet fogházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetést szabott ki. A felperes ezen szabadságvesztés büntetését részben az alperesi intézményben, a ....-ben töltötte. A büntetés végrehajtása során 2012. június 4. és 2012. június 18. napja közötti időszakban az alperes bv. intézet I/3. számú zárkájában börtön fokozatú elítéltekkel került elhelyezésre a felperes. Az intézmény ezen körlete nem nyitott, a fenti számú zárka 12 m² alapterületű, 38 léghöbméteres és a zárka ajtó előtt egy 6 m²-es fémráccsal lezárt közlekedőrész található. A felperes 2012. július 14. napján sérelmezte panaszában a büntetés-végrehajtási fokozatokra és dohányzásra vonatkozó elkülönítési szabályok megsértését, valamint az I/3. számú zárkában történő elhelyezését.

A ... Megyei Főügyészség mint a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeletet és jogvédelmi feladatokat ellátó szerv a felperes panaszát kivizsgálva megállapította .... számú állásfoglalásában, hogy az alperes a büntetés-végrehajtási fokozatot alkalmazó elkülönítési szabályokat megsértette, erre tekintettel ügyészi intézkedésre is sor került. Az ügyész a dohányzó személy elkülönítésével, illetve az I/3. számú zárkával való elhelyezéssel kapcsolatosan jogsértést nem állapított meg. A Legfőbb Ügyészség Büntetés-végrehajtási Törvényességi Felügyelet és Jogvédelmi Önálló Osztálya az állásfoglalással kapcsolatos felperesi beadvánnyal összefüggésben .... számú tájékoztatásban közölte, hogy a felperes indoklás nélkül benyújtott panasza nem alapos, a kivizsgálás megfelelően megtörtént és a szükséges intézkedést az ügyész megtette. Ezt követően a ... Megyei Főügyészség .... számú iratában a felperes, valamint hozzátartozója panaszával összefüggésben megállapította, hogy .... és .... között az alperesi intézmény megszegte a kötelezően előírt elkülönítési szabályokat, mivel az intézet I/3. számú zárkájában felperessel együtt három börtön fokozatú elítélt, valamint egy előzetesen letartóztatott is elhelyezésre került. A felperes további kifogásait, panaszait alaptalannak találta azzal, hogy további jogsértés nem valósult meg a fogvatartás során. Ezt követően felperes kártérítési igényt terjesztett elő az alperesnél, mellyel összefüggésben született ... szám alatti határozattal az alperes a kártérítési igényt elutasította. A határozat indokolása rögzítette, hogy a felperes elítélt esetében az intézet úgy járt el, hogy az elítéltet elhelyezésével összefüggésben az adott helyzetben a lehető legkisebb jogsérelem érje. A határozat utalt az intézmény telítettségére, illetőleg az elhelyezés során figyelembe veendő szerteágazó szempontokra. A határozat indokolása állította, hogy az I/3. számú zárka vonatkozásában az ajtók nyitva tartását a jogszabály előírásainak megfelelően biztosította.

A felperes többször módosított kereseti kérelmében a szabadságvesztés büntetés végrehajtásával összefüggésben, szabályok megszegésére tekintettel 5.000.000,- Ft nem vagyoni kártérítést igényelt. Keresetében előadta, hogy a bv. intézet ott tartózkodásakor nem tartotta be az elkülönítésre vonatkozó szabályokat, az alperesre nézve kötelező végrehajtási szabályokat, azt, hogy a felperes fogház szabadságvesztés büntetésben részesült és ilyen jellegű elhelyezésben kell letöltenie a büntetését. Kifogásolta, hogy az I/3. számú, börtön fokozatú elítéltek szabadságvesztés büntetésének végrehajtását szolgáló zárkában került, ahol az előírásnál több személy helyeztek el, valamint fogház fokozatához képest nem biztosították a nyitott körletet.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte azzal, hogy a jogszabály által előírt befogadási kötelezettség, s ebből adódó túlszűfolttság, valamint a differenciált fogvatartott elhelyezés körülményeit együttesen vizsgálva megállapítható, hogy az alperes úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható. Az ellenkérelem szerint köztudomású tény a túltelítettség és az abból eredő hátrányos következmények, az alperes minden tőle telhetőt megtett azért, hogy minél kisebb súlyú sérelem érje a felperest. Az alperes vitatta, hogy az I/3. számú zárkából nem volt szabad mozgása a felperesnek, továbbá, hogy az előírtnál több személy helyeztek volna el.

A bíróság megállapította az alábbiakra tekintettel, hogy a felperes kereseti kérelme részben megalapozott az alábbiak szerint.

A felperes az alperesre kötelező végrehajtási szabályok be nem tartásával összefüggésben a fogvatartás körülményei, az elkülönítési szabályok megszegésére tekintettel terjesztette elő kárigenyét. A büntetés-végrehajtási szerveknek a szabadságvesztés végrehajtásával összefüggésben kifejtett intézkedő tevékenységével mint közhatalom gyakorlása során kifejtett tevékenységgel összefüggésben előterjesztett igényt az államigazgatási jogkörben okozott károkra vonatkozó szabályok szerint kell elbírálni (BH.2001.319). Jelen esetben a felperes állította, hogy az alperesi intézmény I/3. számú zárkájában történő elhelyezéssel az elkülönítési szabályokat, valamint a rá irányadó fogház fokozatú szabadságvesztés büntetés végrehajtásának szabályait szegte meg. Ezen túlmenően állította, hogy az elhelyezési körülmények nem feleltek meg az általános büntetés-végrehajtási szabályokban foglaltaknak. Az alperesi ellenkérelem tükrében az nem volt vitatott tény, figyelemmel a csatolt közokiratokban foglaltakra tekintettel is, hogy a fent megjelölt időszakban, átszállítását követően a felperes három börtön fokozatú elítélttel, valamint egy előzetes letartóztatását töltő fogvatartottal a I/3. zárkában töltötte részben büntetését. Az alperes a nem

vagyoni kárigény elutasítását arra hivatkozással kérte, hogy felróható magatartása az intézmény zsúfoltsága, a fogvatartás körülményei kapcsán nincsen, figyelemmel arra, hogy erre megfelelő költségvetési kerettel, fogvatartáshoz szükséges helyiségekkel az elítéltek számával arányosan nem rendelkezik, továbbá jogszabályi kötelezettsége a hozzá irányított elítélteket befogadni és azokat az elkülönítésre is vonatkozó szabályok figyelembevételével elhelyezni. Kimentési okként az alperes arra is hivatkozott, hogy az elítéltek száma, valamint differenciált elhelyezésére vonatkozó előírásokra tekintettel a jelenlegi befogadóképesség alapján rajta kívül álló okokból nem valósítható meg valamennyi jogszabályi rendelkezés betartása. Az intézmény túltelítettségére vonatkozóan előadta, hogy az optimálisan elhelyezhető fogvatartotti létszám 129 fő, melyhez képest az érintett időszakban minden esetben a fogvatartottak száma jelentősen meghaladta ezt a befogadóképességet. A rendelkezésre álló 44 zárkából 7 speciális célból kijelölt zárka, és a telítettség az elmúlt évek során tartósan 170-180 % körül mozgott, melyből következően differenciális szabályok végrehajthatósága is kedvezőtlenül alakult. A bíróság az alperes ellenkérelmében és előkészítő irataiban foglaltakat úgy tekintette, hogy érdemben, a zárkában fogvatartottak számát kivéve nem vitatta az alperesi tényállításokat, illetőleg az ügyészségi vizsgálat által megállapítottakat. Ezekkel összefüggésben a köztudomású túltelítettségre, illetőleg kimentési okként a kötelező befogadás, és ebből eredő túlszűfoltosság, illetőleg szűkös férőhelyre hivatkozott. A Ptk. 349. § (1) bekezdése szerint államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas, rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vett. Perbeli esetben a jelenleg is fogvatartott elítélt az előírt eljárást kimerítve a kártérítési igényét előterjesztette az alperesi intézménynél, melyet az alperes határozatával elutasított. A keresettel összefüggésben a jogellenes magatartást és az ezzel okozati összefüggésben beállott kárt a felperesnek kellett bizonyítania. E vonatkozásban - ahogy a bíróság a fentiekben utalt rá - érdemben az ügyészségi megállapításokat az alperes sem vitatta. A Pp. 163. § (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel további külön bizonyítást erre figyelemmel nem igényelt az a körülmény, hogy a keresetben megjelölt időszakban, az alperes végrehajtási fokozatától eltérően börtön fokozatú elítéltekkel töltötte együtt szabadságvesztését, valamint egy előzetes letartóztatottal. Kárigényként módosított keresetként ugyan a felperes nem vagyoni kárt jelölt meg, azzal köztudomású tény, hogy rosszabb, hátrányosabb körülmények között kellett töltenie büntetését, amely nem vagyoni kártérítést indokol. Tartalmilag e vonatkozásban személyi szabadságának törvénytelen korlátozását, a törvényes, jogerős ítéletének megfelelően kiszabott büntetéstől súlyosabb büntetés elszenvedését jelölte meg.

A büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. tv. erejű rendelet 24. § alapján a szabadságvesztést a bíróság által meghatározott fokozatban - fegyházban, börtönben, vagy fogházban - és a büntetés-végrehajtási szervezet által kijelölt, lehetőleg az elítélt lakóhelyéhez legközelebb eső büntetés-végrehajtási intézetben hajtják végre. A fegyház a börtönnél, a börtön a fogháznál szigorúbb végrehajtási mód. A Tvr. 27. §-ából és 28. § (1) és (2) bekezdéséből következően börtönhöz képest a fogházban az elítélt szabadabban mozoghat a büntetés-végrehajtási intézet területén, továbbá életrendje is kevésbé meghatározott.

A szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996.(VII.12.) IM rendelet 23. §-a kimondja, hogy a nyilvántartásba vett elítéltet az elhelyezési körletre kell kísérni, és részére a megfelelő körletrészt, zárkát, vagy lakóhelyiséget, továbbá fekvőhelyet kell kijelölni. Az elítéltek elhelyezésével és elkülönítésével kapcsolatosan a rendelet kimondja, hogy a 38. § (1) bekezdés a.) pontja szerint a fegyház fokozatú, illetve általában börtön fokozatú elítéltet kell zárkában elhelyezni, és a 38. § (2) bekezdés a.) pontjának megfelelően lakóhelyiségben lehet elhelyezni a fogház, kivételesen a börtön fokozatú elítéltet. A 39. § (1) bekezdés a.) pontja előírja, hogy az elhelyezés során a különböző végrehajtási fokozatba tartozókat egymástól el kell különíteni. A 39. § (4) bekezdése alapján az elkülönítés külön körleten, ennek elkülönített részén, illetve külön zárkában vagy lakóhelyiségben kell végrehajtani.

A perbeli esetben az ügyészségi vizsgálat alperes által sem vitatott megállapításai alapján a bíróság bizonyítottan látta, hogy a megjelölt időszakban az alperes a rá vonatkozó elkülönítési szabályokat, illetve a felperes szabadságvesztés büntetés végrehajtásával kapcsolatos előírásokat nem tartotta be.

A mentesülés kapcsán a bíróság álláspontja szerint az alperes alappal hivatkozott az objektív körülményekre, a rendelkezésre álló férőhelyek számára, és ehhez képest arra, hogy milyen mértékű légtöbbség áll a fogvatartott rendelkezésére, továbbá, hogy hány személynek kellett a zárkában együtt tartózkodnia a fogvatartás időtartama alatt. Ugyanakkor a bíróság álláspontja szerint kimentési kötelezettségével kapcsolatosan véltenségét az alperes abban a körben nem tudta bizonyítani, hogy a fogvatartottak számára, rendelkezésre álló helyekre figyelemmel az elkülönítésre vonatkozó előírásokat ne tudta volna az adott időszakban betartani. Önmagában az a körülmény, hogy az alperes által állított mértékű volt a telítettség, még nem bizonyítja, hogy ezen okból ne lett volna kivitelezhető a felperes végrehajtási fokozatának megfelelő lakóhelyiségben történő elhelyezés. A perben az alperes számszerű adatokkal azt nem bizonyította, hogy az ilyen

jellegű helyiségek telítve voltak, lehetősége nem volt az adott időszakban a fokozatának megfelelően a felperest elhelyezni. A bíróság e vonatkozásban a 6/1996.(VII.12.) IM rendelet 38. § (2) bekezdés a.) pontja, és 39. § (1) bekezdés a.) pontjának megszegésére figyelemmel megállapította az alperes kártérítési kötelezettségét, és a Ptk. 349. § (1) bekezdése szerint kötelezte az e § szerint alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdés értelmében az alperes kárának megtérítésére. Nem vagyoni kárként a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerint állapította meg az 100.000,- Ft összegű térítést azzal, hogy az elítélt viszonylag rövid időszakban szenvedte el a sérelmesebb elhelyezést és ezen igazolt időszak értékelésével úgy látta a megállapított összeg megfelelően kompenzálja a felperest ért hátrányt a nem megfelelő sérelmes, súlyosabb végrehajtási fokozatot jelentő elhelyezés miatt. A bíróság a kártérítés igényelt összegszerűségére figyelemmel úgy találta, hogy a kereset eltúlzott 100.000,- Ft-ot meghaladóan, így azt elutasította azzal is, hogy a jelen peres eljárás kereteit a 13/1996.(XII.23.) IM rendelet 8. § (2) bekezdése szerint a korábbi kártérítési eljárásban érvényesített jogsértés az ott érvényesített igény adják. Mivel a bíróság a felperes kártérítési igényét túlnyomórészt elutasította, ezért a költségviseléssel kapcsolatosan a Pp. 82. § (2) bekezdését figyelembe véve a nagyobb részt pervesztes felperest a követelés eltúlzottságára figyelemmel kötelezte az alperest perrel felmerült költségének, az ügyvédi munkadíjnak a megfizetésére. A bíróság az ügyvédi munkadíjról a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 6. § (3) bekezdése szerint határozott, és mérlegeléssel, kifejtett tevékenységgel arányosan állapította meg annak összegét 25.000,- Ft + ÁFA-ban. A feljegyzett eljárási illetéket a felperes teljes személyes költségmentessége és az alperes illeték mentessége folytán a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdés és 14. §-a értelmében az állam viseli.

Kaposvár, 2014. január hó 28. napján

dr. Orbán Miklós sk.
bíró